

All Eyes On Dogs

ทำไมสุนัขจึงเป็นทางออกสำหรับการกำจัด
โรคพิษสุนัขบ้าในคนให้หมดไปภายในปี 2030

องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	05
บทสรุปผู้บริหาร	07
บทนำ	08
ภาระจากโรคพิษสุนัขบ้า	10
ปฏิบัติการเชิงบวก: สิ่งที่พิสูจน์แล้วว่าแก้ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าได้	12
เข้าร่วมการต่อสู้เพื่อยุติโรคพิษสุนัขบ้า	21
แหล่งข้อมูลอ้างอิง	24
ข้อมูลติดต่อ	26

ภาพจากปก: สุนัขจากประเทศบราซิลในปี ค.ศ. 2013 เครดิตภาพ: องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก / Noelly Castro

ซ้าย: สุนัขจรจัดจากรัฐปวยบลา ได้มีจำนวนลดลงตั้งแต่องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกได้เข้าไปทำงานร่วมกับภาครัฐบาลและชุมชนในด้านสวัสดิภาพสัตว์ รัฐบาลของรัฐปวยบลา ในประเทศเม็กซิโก ได้จัดทำแคมเปญประจำให้เจ้าของสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัขและแมวได้ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าและการทำหมัน เพื่อที่จะช่วยในการจัดการจำนวนประชากรและสวัสดิภาพของสุนัข เครดิตภาพ: องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

คำนำ

โรคพิษสุนัขบ้าที่แพร่จากสุนัขและแมวมาสู่มนุษย์นั้นเกิดได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการใช้ชีวิตกับสัตว์เหล่านี้ในทุก ๆ วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ยากจนมาก อย่างในบางพื้นที่ของประเทศเม็กซิโก และประเทศแถบลาตินอเมริกา

เมื่อกว่า 30 ปีที่แล้วเม็กซิโกตระหนักว่าโรคพิษสุนัขบ้าจากสุนัขสามารถควบคุมได้ และด้วยความคิดนี้จึงมีการนำเสนอแผนสุขภาพระดับชาติและโครงการต่าง ๆ ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งตอนนี้เม็กซิโกเป็นประเทศแรกในทวีปอเมริกาที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่เกิดจากการถูกสุนัขกัด

ความสำเร็จของเม็กซิโกนั้นมากจากการใช้กลยุทธ์สองอย่าง คือ แผนปฏิบัติการฉีดวัคซีนสุนัขในระดับชาติอย่างต่อเนื่องและมุ่งเน้นไปที่การให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์แก่ผู้ที่ถูกสุนัขกัดหรือกัด แนวทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว **“One Health”** เพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยมีสำนักเลขาธิการสุขภาพเป็นผู้ประสานงานหลัก พร้อมกับการแบ่งความรับผิดชอบร่วมกันของภาคอื่นๆ (ประกอบด้วยรัฐบาลกลาง รัฐและหน่วยงานเทศบาล สมาคม สถาบันการศึกษา และกลุ่มประชาสังคม) การรักษาระดับของจำนวนประชากรสุนัขผ่านการควบคุมการสืบพันธุ์ก็เป็นอีกข้อสำคัญเช่นกัน

ประเทศเม็กซิโกจัดให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าจำนวนมากอย่างเคร่งครัดโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในช่วง **“สัปดาห์แห่งชาติ”** โดยใช้วัคซีนคุณภาพสูงเพื่อให้เข้าถึง 80% ของประชากร ซึ่งในปี ค.ศ. 2019 มีการฉีดวัคซีนให้แก่สุนัขจำนวน 18 ล้านตัว และจะดำเนินการฉีดวัคซีนต่อไปในอนาคตเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดโรคซ้ำ

ประเทศเม็กซิโกตระหนักว่า การไม่คุมกำเนิดในสุนัขและแมวเป็นสิ่งที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายในการฉีดวัคซีนในบางพื้นที่ กลยุทธ์การควบคุมจำนวนประชากรของสุนัขและแมวให้มีเสถียรภาพจึงดำเนินการด้วยรูปแบบความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งสุนัขและแมวจำนวน 6.8 ล้านตัวได้รับการทำหมันในช่วงปี ค.ศ. 2000 และค.ศ. 2019 โดยไม่มีค่าใช้จ่าย แผนเหล่านี้ไม่เพียงแต่ป้องกันการเกิดของลูกสุนัขที่ไม่เป็นที่ต้องการซึ่งมีโอกาสน้อยที่จะได้รับการฉีดวัคซีน แต่ยังได้ให้โอกาสในการให้ความรู้แก่เจ้าของสัตว์เลี้ยงเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการเป็นเจ้าของและการป้องกันการถูกกัดอีกด้วย

ในปี ค.ศ. 2000 โครงการส่งเสริมสุขภาพและการศึกษาได้เกิดขึ้นที่รัฐปวยบลา โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและประสิทธิผลของการร่วมมือระหว่างรัฐบาลและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) โดยปัจจุบันเม็กซิโกมีพันธมิตรมากมายและได้รับความร่วมมือที่หลากหลายจากภาคีต่าง ๆ ในการสนับสนุนโครงการริเริ่มเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

เนื่องจากความต่อเนื่องของกลยุทธ์เหล่านี้ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศเม็กซิโกจึงไม่พบโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่เกิดจากการถูกสุนัขกัด ไม่มีบันทึกการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า และได้รับการประกาศให้เป็นประเทศที่ปราศจากโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่เกิดจากการถูกสุนัขกัด

รายงานจากโครงการ **“All Eyes On Dogs”** ขององค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมุ่งเน้นไปที่สุนัขและรายละเอียดของกลยุทธ์ที่เม็กซิโกได้ใช้ในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเราหวังว่ารายงานนี้พร้อมกับประสบการณ์ของประเทศของเราจะช่วยปูทางให้แก่ประเทศอื่น ๆ ในการแก้ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อที่พวกเราจะมีโลกที่ปราศจากโรคพิษสุนัขบ้าภายในปี ค.ศ. 2030

Dr. Verónica Gutiérrez Cedillo

รองผู้อำนวยการฝ่ายโรคพิษสุนัขบ้าและโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน

สำนักเลขาธิการสุขภาพ

ประเทศเม็กซิโก

ซ้าย: เพื่อนที่สนิทที่สุดของมนุษย์ ระหว่างปี ค.ศ. 2018 ถึง ค.ศ. 2024 จำนวนของสุนัขที่มีเจ้าของทั่วโลกจะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น 18%
เครดิตภาพ: องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

All eyes on dogs

ทำไมสุนัขจึงเป็นทางออกสำหรับการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในคนให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2030

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคจากเชื้อไวรัสที่ป้องกันได้ซึ่งมีผลกระทบทั้งต่อมนุษย์และสุนัข และยังคงแอบซ่อนอยู่ในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างมนุษย์และสุนัขด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะโลกได้ให้ความสำคัญกับการรักษาโรคพิษสุนัขบ้าเป็นระยะเวลานานเกินไปแทนที่จะมุ่งเน้นในการกำจัดโรคนี้ให้หมดไป

องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกทำงานเพื่อยุติการกำจัดสุนัขหลายล้านตัวทั่วโลกอย่างมีมนุษยธรรม และนำเสนอการจัดการจำนวนประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน จุดยืนของเรานั้นเรียบง่าย คือ การฆ่าสุนัขและฉีดวัคซีนในคนไม่ได้ช่วยลดภาระของโรคพิษสุนัขบ้า แต่การฉีดวัคซีนในสุนัขจำนวนมากพร้อมด้วยความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขจะช่วยหยุดการระบาดของโรค โดยเฉลี่ยแล้วโลกจะเสียค่าใช้จ่ายเพียงแค่ 4 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข ซึ่งสำหรับการฉีดวัคซีนในคนที่ถูกกัด มีค่าใช้จ่ายคิดเป็น 27 เท่า หรือเท่ากับ 108 ดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้นเราจึงควรมุ่งเน้นไปที่สุนัขมากกว่าคนเพราะเมื่อได้รับการฉีดวัคซีนและการดูแลที่ถูกต้อง สุนัขคือหัวใจสำคัญในการยุติการแพร่ของโรคนี้

ในการประชุมระดับโลกเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าในปี ค.ศ. 2015 ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ผู้คนเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาและตั้งเป้าหมายเพื่อกำจัดยอดผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าทั่วโลกให้หมดไปในปี ค.ศ. 2030² กำหนดเวลาที่ใกล้เข้ามาและตัวเลขอัตราการเสียชีวิตที่ปรากฏยังแสดงให้เห็นว่ายังมีงานอีกมากมายที่เราต้องทำ

ในแต่ละปีโรคพิษสุนัขบ้าเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตที่สามารถป้องกันได้ประมาณ 59,000 คน³ หากไม่ได้รับการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ จำนวนของผู้เสียชีวิตจะเพิ่มขึ้นเป็น 67,000 คนต่อปี หรือจะมีคนมากกว่าหนึ่งล้านคนเสียชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 2020 และค.ศ. 2035⁴ ผลกระทบเชิงลบต่อชีวิตของสุนัขไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้นเช่นกัน องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกคาดคะเนเอาไว้ว่าสุนัขจำนวนมากกว่า 10 ล้านชีวิตถูกกำจัดไปอย่างโหดร้ายทุกปีเนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าหรือความกลัวการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าของมนุษย์ ซึ่งคิดเป็นสุนัขประมาณ 170 ตัว ที่ถูกฆ่าตายต่อผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งคน

รายงานนี้จะแสดงให้เห็นว่าวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในคนให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2030 คือการมุ่งเน้นไปที่การฉีดวัคซีนให้แก่สุนัข แทนการฆ่าสุนัขและการฉีดวัคซีนในคน โรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่จะส่งผลกระทบต่อประชากรที่ยากจนในพื้นที่ห่างไกลและมีความเสี่ยงมาก ที่ซึ่งเลือกใช้จ่ายด้านลูกเงิน (post-exposure prophylaxis – PEP) และการฆ่าสุนัขอย่างโหดร้าย โดย PEP คือการฉีดวัคซีนให้แก่คนเพื่อป้องกันโรคหลังจากที่พวกเขาถูกกัดโดยสัตว์ที่อาจติดเชื้อ แต่วิธีการเหล่านี้มีราคาแพงและไม่มีประสิทธิภาพมากพอในการกำจัดโรคให้หมดไปเมื่อเทียบกับการฉีดวัคซีนในสุนัขจำนวนมาก ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่โลกจะเปลี่ยนวิธีการและมุ่งเน้นไปที่การฉีดวัคซีนสุนัขแทน

มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ตัวบุคคล ชุมชน รัฐบาลและองค์กรสามารถให้การช่วยเหลือได้ วิธีการจัดการจำนวนประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรม และชาวยลลาด ซึ่งประกอบด้วยวัคซีนในสุนัข การทำหมัน การส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัข และแคมเปญทางการศึกษาที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน จะทำให้พวกเราบรรลุเป้าหมายภายในปี ค.ศ. 2030 ได้

ซึ่งแนวทางนี้ประสบความสำเร็จไปแล้วในประเทศแถบลาตินอเมริกา⁵ ที่ซึ่งอัตราการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในคนลดลงไป 95% และในสุนัข 98% ตั้งแต่ช่วงปี 1980 โดยสุนัขกว่า 100 ล้านตัวทั่วภูมิภาคได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าภายในระยะเวลาหนึ่งปี

รายงานฉบับนี้สรุปการดำเนินการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม (รัฐบาล ผู้บริจาคร่างกาย ภาคเอกชน ชุมชน สัตวแพทย์ และบุคคลทั่วไป) ซึ่งรัฐบาลต้องยอมรับว่าการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ด้วยการใช้แนวทาง**ด้านสุขภาพหนึ่งเดียว “One Health”** การทำงานร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและภาคี และเหนือสิ่งอื่นใดคือการฉีดวัคซีนอย่างน้อย 70% ของประชากรสุนัขภายในประเทศ โดยวิธีการเหล่านี้จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างโลกที่ปราศจากโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่เกิดจากสุนัขภายในปี ค.ศ. 2030

ถ้าพวกเรามองว่าสุนัขเป็นหัวใจหลักในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เราจะสามารถกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในคนได้ ปกป้องชีวิตมนุษย์และสวัสดิภาพของสุนัข และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

บท: ในปี ค.ศ. 1985 ในเม็กซิโกสัตว์ต้องเผชิญกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่ได้คร่าชีวิตมนุษย์หลายพันคน และในปี ค.ศ. 2015 ได้มีการระลึกเหตุการณ์ครบรอบ 30 ปี องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกได้เข้าร่วมในงานนี้และมีการประชาสัมพันธ์การวางแผนช่วยเหลือสัตว์ในชุมชนเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ

เครดิตภาพ: องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

บทนำ

ที่องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกเราขับเคลื่อนโลกเพื่อปกป้องสัตว์มานานกว่า 50 ปี เราสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้คนช่วยเปลี่ยนชีวิตสัตว์โลกให้ดีขึ้นโดยการยุติความทุกข์ทรมานที่ไม่จำเป็นให้เกิดขึ้น

ในปี ค.ศ. 2018 องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกได้ทำการสำรวจความคิดเห็นระดับโลกเพื่อประเมินทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อสุนัขจรจัดใน 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินเดีย จีน บราซิล และเคนยา ผ่าน **“การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อสุนัขจรจัดทั่วโลก”**⁶ ซึ่งครอบคลุมหัวข้อที่หลากหลาย เช่น จำนวนสุนัขที่มีเจ้าของ ทัศนคติต่อการกำจัดสุนัข เฟอร์นิเจอร์ของการฉีดยา การทำหมัน การใส่ปลอกคอ การตัดปาย และการฝังไมโครชิพ รวมไปถึงวิธีการที่ผู้คนแยกแยะว่าสุนัขนั้นมีเจ้าของหรือเป็นสุนัขจรจัด ซึ่งพบว่ามากกว่าหนึ่งในสองคนที่ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของสุนัขอย่างน้อยหนึ่งตัว

สุนัขเป็นส่วนสำคัญในสังคมมนุษย์มานานกว่า 10,000 ปี ในฐานะเพื่อน ผู้ช่วยเหลือ และผู้พิทักษ์ หลายล้านครัวเรือนทั่วโลกนับเหล่าสุนัขเป็นอีกหนึ่งสมาชิกในครอบครัว โดยคาดว่าจะระหว่างปี ค.ศ. 2018 และค.ศ. 2024 จำนวนของสุนัขเลี้ยงทั่วโลกจะเติบโตขึ้นอีก 18%⁷

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าโรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่เกิดจากไวรัสที่สามารถป้องกันได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งมนุษย์และสุนัขยังคงก่อเจมีดครอบคลุมความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกมุ่งมั่นที่จะยุติการกำจัดสุนัขโดยไร้มนุษยธรรมที่เกิดขึ้นกับสุนัขหลายล้านตัวทั่วโลกโดยส่วนใหญ่เกิดจากความกลัวของมนุษย์ที่มีต่อโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เพียงแค่มิจำเป็นและไม่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการที่มีราคาแพงในระยะยาวอีกด้วย

เป็นเวลาเนิ่นนานที่การตอบโต้ของเราในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้ความสำคัญไปที่การะในการรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคนมากกว่าความทะเยอทะยานที่จะกำจัดตัวโรคแทน อีกชีวิตทั้งของคนและสัตว์ที่เราจะต้องสูญเสียก่อนที่จะเจอวิธีการที่ถูกต้อง?

จุดยืนของเรานั้นเรียบง่าย คือ การฆ่าสุนัขและฉีดวัคซีนในคนไม่ได้ช่วยลดการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า แต่การฉีดวัคซีนในสุนัขจำนวนมากพร้อมด้วยความรับผิดชอบของเจ้าของสุนัขจะช่วยลดการระบาดของโรคได้ ดังนั้นเราควรมุ่งเน้นไปที่โรคที่เกิดในสุนัขมากกว่ามนุษย์ เพราะเมื่อได้รับวัคซีนและการดูแลที่ถูกต้อง สุนัขคือหัวใจสำคัญในการยุติการแพร่ของโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2030

ทำไมต้องเป็นโรคพิษสุนัขบ้าและทำไมต้องเป็นปี ค.ศ. 2030

- การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (United Nations Sustainable Development Goals) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกำจัดโรคที่เกิดขึ้นในประเทศเขตร้อนที่ถูกเพิกเฉยให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2030 และเพื่อให้ส่งเสริมหลักประกันสุขภาพอย่างถ้วนหน้าสำหรับทุกคน⁸
- ในการประชุมระดับโลกเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าในปี ค.ศ. 2015 ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ผู้คนเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาและตั้งเป้าหมายเพื่อกำจัดยอผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าทั่วโลกให้หมดไปในปี ค.ศ. 2030²
- องค์กรต่าง ๆ กำลังใช้ความเชี่ยวชาญในการขับเคลื่อนโลกเพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และองค์กรพันธมิตรโลกเพื่อควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า (GARC) ได้ก่อตั้งความร่วมมือเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (United Against Rabies Collaboration) ขึ้นมา ซึ่งจัดตั้งแผนการยุทธศาสตร์ทั่วโลก **"Zero by 30"** ขึ้น¹ โดยกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงและกิจกรรมสำคัญที่จำเป็นในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในคนให้เป็นศูนย์ภายในปี ค.ศ. 2030

บน: องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกได้เข้าร่วมในงานนี้และมีการประชาสัมพันธ์การวางแผนช่วยเหลือด้านสัตว์ในชุมชนเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ
เครดิตภาพ: องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

การพัฒนาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะช่วยกันผลักดันเพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าไปพร้อม ๆ กับการชื่นชมที่เพิ่มพูนต่อความสามารถของแนวคิด **"One Health"** ซึ่งเป็นแนวคิดแบบผสมผสานที่จะกระตุ้นให้หลายภาคส่วนทำงานร่วมกันเพื่อผลลัพธ์ด้านสุขภาพที่ดีขึ้นของประชาชนและสัตว์

โรคพิษสุนัขบ้าในคนสามารถถูกกำจัดให้หมดไปได้ภายในปี ค.ศ. 2030 โดยการมุ่งเน้นไปที่สาเหตุหลักที่มนุษย์จะสัมผัสกับเชื้อ ซึ่งก็คือการถูกกัด ดังนั้นเราจึงต้องให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาหลักของโรคและมุ่งเน้นการเข้าแทรกแซงโดยให้สุนัขเป็นศูนย์กลาง ยิ่งไปกว่านั้น การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชน รัฐบาล องค์กรต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพของสัตว์และมนุษย์

องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

การะจากโรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นปัญหาระดับโลกที่กำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ผู้คนมักจะได้รับเชื้อพิษสุนัขบ้าจากการถูกสัตว์กัดหรือข่วน ซึ่งมีสุนัขเป็นต้นเหตุถึง 99% โดยโรคพิษสุนัขบ้ามีอยู่ใน 150 ประเทศ และเป็นโรคที่ทำให้ถึงตายเสมอ* เมื่อมีอาการปรากฏชัดเจนทั้งในมนุษย์และสัตว์⁹ อัตราการเสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์สูงที่สุดในบรรดาโรคทั้งหลาย โรคนี้จึงสร้างความทุกข์ทรมานให้กับคนในครอบครัวและสุนัข ในขณะที่สร้างภาระทางการเงินให้กับรัฐบาลและชุมชน

องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกสนับสนุนความพร้อมของการฉีดวัคซีนในมนุษย์เพื่อป้องกันการเกิดโรคหลังจากถูกกัด (PEP) เพื่อหลีกเลี่ยงการบาดเจ็บล้มตายของมนุษย์ไม่ว่าจะด้วยกรณีใด อย่างไรก็ตามในขณะที่เราไม่ได้เข้าใจลึกซึ้งที่จะสามารถกำจัดโรคได้เลย จึงถึงเวลาแล้วที่จะหันไปให้ความสำคัญกับสุนัขแทน

ในแต่ละปีโรคพิษสุนัขบ้าเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตประมาณ 59,000 คนจากโรคที่ป้องกันได้³ ด้วยปีสุขภาวะที่สูญเสียไปจากโรคและการบาดเจ็บของประชากร (Disability-Adjusted Life Years-DALYs) สูงมากกว่า 3.7 ล้าน และสร้างค่าใช้จ่ายทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นเงินกว่า 8.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁰ ซึ่งในเชิงธุรกิจตามสถานการณ์ปกติ คาดว่าอัตราการเสียชีวิตของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นถึง 67,000 คนต่อปี หรือมีผู้เสียชีวิตมากกว่าหนึ่งล้านคนในช่วงระหว่างปี 2020 และ 2035⁴

เกือบ 50% ของผู้ที่ถูกกัดโดยสัตว์ที่อาจมีเชื้อพิษสุนัขบ้าเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี³

- กว่า 95% ของผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า 59,000 คนในแต่ละปีเกิดขึ้นในทวีปแอฟริกาและเอเชีย ซึ่งเป็นผลมาจากการถูกกัดโดยสุนัขที่ติดเชื้อ และส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจที่ PEP ไม่สามารถเข้าถึงหรือมีราคาแพงเกินไป³
- จำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าต่อปีมีจำนวนเท่ากับผู้เสียชีวิตมากกว่า 160 คนในทุก ๆ วัน หรือมีผู้เสียชีวิตทุก ๆ 9 นาทีจากโรคที่น่ากลัวนี้

Each year

=

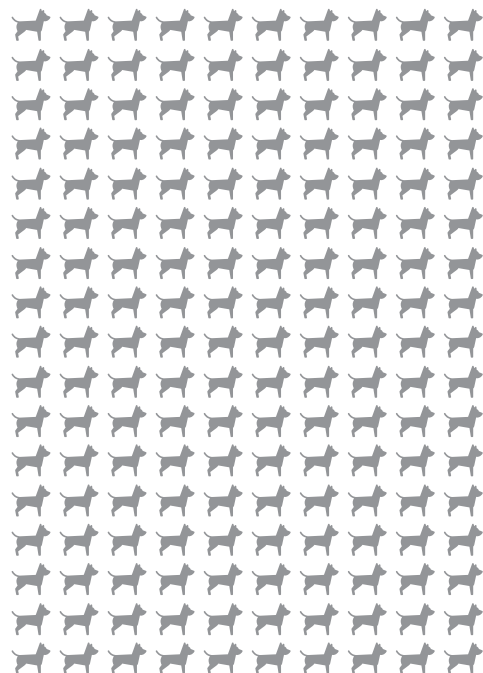
160 people die every day

1 person dies every 9 minutes

โรคพิษสุนัขบ้าฆ่าสุนัขและเป็นบ่อเกิดของความโหดร้าย

เรารู้ว่าหากที่ไหนมีโรคพิษสุนัขบ้าที่นั่นจะมีการกระทำที่โหดร้ายต่อสุนัข เพื่อตอบโต้ความกลัวต่อโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่นหรือระดับชาติ บางครั้งเจ้าหน้าที่ก็กำจัดประชากรสุนัขในท้องถิ่นด้วยความเชื่อผิด ๆ ที่ว่าถ้าความหนาแน่นของจำนวนประชากรสุนัขต่ำก็จะช่วยลดโอกาสของคนที่ถูกกัดโดยสุนัขที่มีเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ โดยวิธีการที่ใช้ในการฆ่าสุนัขประกอบด้วยการวางยาพิษ รุมแก๊ส การใช้กระแสไฟฟ้า การทุบตี และการยิง วิธีการทั้งหลายเหล่านี้เป็นการทำให้ตายอย่างช้า ๆ และต้องทนทุกข์ทรมาน¹¹ ไม่เพียงแต่โหดร้ายแต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามันที่มีอยู่ได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วอาจทำให้ปัญหารุนแรงขึ้น เนื่องจากอาจเป็นการฆ่าสัตว์ที่ได้รับวัคซีนไปแล้วโดยการกระทำนี้จะไปช่วยเร่งการแพร่กระจายของโรค การฉีดวัคซีนให้กับสุนัขในจำนวนอย่างน้อย 70% ของสุนัขในพื้นที่สามารถสร้าง “ภูมิคุ้มกันกลุ่ม” ที่ช่วยชะลอการแพร่กระจายของโรคพิษสุนัขบ้าจนเชื่อตายลงไปเอง

- ในปี 2015 มีสุนัขทั่วโลกประมาณ 687 ล้านตัว และในจำนวนนี้มีสุนัข 536 ล้านตัว ที่อาศัยอยู่ในประเทศที่มีโรคพิษสุนัขบ้า¹²
- องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกคาดการณ์ว่าสุนัขมากกว่า 10 ล้านตัวจะถูกฆ่าอย่างโหดร้ายในแต่ละปีเนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้า หรือจากความกลัวของมนุษย์ในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า นั่นคือเท่ากับสุนัข 170 ตัวต่อผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งคน

170 dogs cruelly killed for every one human death from rabies

โรคพิษสุนัขบ้าส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม

โดยส่วนใหญ่โรคพิษสุนัขบ้าส่งผลกระทบต่อประชากรที่ยากจน และอ่อนแอที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบททั่วโลก นี่เป็นอีกเหตุผลที่ควรใช้วิธีการที่ประหยัดต้นทุนเพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่ง PEP และการกำจัดสุนัขมีราคาแพงและพิสูจน์แล้วว่าไม่มีประสิทธิภาพเมื่อนำมาใช้ โดยแยกออกมาเดี่ยว ๆ และเกิดการตั้งคำถามเกี่ยวกับจริยธรรม

- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าทั่วโลกเป็นเงินประมาณ 8.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁰ โดยความสูญเสียทางเศรษฐกิจอาจสูงถึง 120 พันล้านเหรียญสหรัฐหากรวมถึงคุณค่าของชีวิตมนุษย์เชิงสถิติ¹⁰
- ภาระทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดเกิดจากการตายก่อนวัยอันควร (55%) ตามด้วยค่าใช้จ่ายโดยตรงของ PEP (20%) และรายได้ที่หายไปในช่วงที่กำลังเสาะหา PEP (15.5%) มีค่าใช้จ่ายจำกัดสำหรับภาคส่วนสัตว์แพทย์เพียงเท่านั้นสำหรับการฉีดวัคซีนในสุนัข (15%) เช่นเดียวกับค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมให้กับชุมชนจากการสูญเสียปศุสัตว์ (6%)¹⁰
- ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสำหรับ PEP โรคพิษสุนัขบ้าอยู่ที่ 40 ดอลลาร์สหรัฐในแอฟริกา และ 49 ดอลลาร์สหรัฐในเอเชีย ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อวันของคนส่วนใหญ่ของครอบครัวที่ได้รับผลกระทบอยู่ที่ 15 ดอลลาร์สหรัฐ³
- ปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งผู้ที่ถูกกัดไปยังสถานพยาบาลโดยใช้เงินมากกว่าค่าใช้จ่ายในการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าทั่วโลก¹
- ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยสำหรับการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าในสุนัขอยู่ที่ 4 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ค่าใช้จ่ายในการรักษาหลังจากถูกกัดคิดเป็น 27 เท่าหรือ 108 ดอลลาร์สหรัฐ¹

ในปี ค.ศ. 2017 นักวิจัยจากศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐฯ (Centers for Disease Control and Prevention) ณ ศูนย์โรคติดต่อชนิดใหม่ที่แพร่จากสัตว์สู่คน (National Center for Emerging and Zoonotic Infectious Diseases) จำลองค่าใช้จ่ายในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2030 โดยการมุ่งเน้นไปที่การฉีดวัคซีนในสุนัข การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการฉีดวัคซีนในสุนัขจำนวนมากในอดีตและการนำไปใช้กับประเทศที่มีการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า 122 ประเทศ ซึ่งนักวิจัยประเมินว่าการลงทุนรวม 6.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐนั้นเพียงพอที่จะบรรลุปเป้าหมายในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขภายในปี ค.ศ. 2030¹²

นักวิจัยคาดการณ์ต่อไปว่าถ้าระดับค่าใช้จ่ายปัจจุบันสำหรับการฉีดวัคซีนสุนัขยังคงไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2017 และ ค.ศ. 2030 (2.457 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) ช่องว่างทางการเงินในระยะเวลา 13 ปีจะเป็นเงินเพียง 3.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับตัวเลขนี้กับการคาดการณ์ของ WHO/FAO/OIE สำหรับค่าใช้จ่ายประจำปีโดยรวมในการรักษาโรคพิษสุนัขบ้า

บน: สุนัขที่เกรโรโร, เม็กซิโก
เครดิตภาพ: องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

(8.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี)¹ ก็เป็นที่ชัดเจนว่าเราสามารถกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าออกไปได้โดยที่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของภาระทางการเงินประจำปีในปัจจุบันสำหรับการรักษาโรคพิษสุนัขบ้า

เราควรตระหนักว่าการประมาณการของช่องว่างทางการเงินขึ้นอยู่กับจำนวนของสมมติฐานที่ค่อนข้างกะเออะกะยาน ซึ่งรวมถึงการที่ผู้ผลิตวัคซีนจะสามารถผลิตวัคซีนเพิ่มได้อีก 7.5 พันล้านหน่วยภายในปี ค.ศ. 2030 ซึ่งหมายความว่าความต้องการทางการเงินโดยรวมอาจสูงกว่าที่คาดการณ์เอาไว้เล็กน้อย อย่างไรก็ตามการลงทุนที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อสร้างโลกที่ปราศจากโรคพิษสุนัขบ้าที่มีสุนัขเป็นพาหะภายในปี ค.ศ. 2030 ยังคงเป็นเพียงเศษเสี้ยวของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้าที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีในปัจจุบัน

สิ่งที่กล่าวมานี้ได้แสดงให้เห็นว่าในระยะยาวการฉีดวัคซีนในสุนัขเป็นค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการรักษามนุษย์ด้วย PEP และแน่นอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นในแง่ของการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข การประหยัดค่าใช้จ่ายจึงมีความเป็นไปได้สูง และสามารถสร้างโอกาสที่จะใช้เงินที่เหลือกับปัญหาด้านสุขภาพในระดับประเทศอื่น ๆ ที่สำคัญได้ ในขณะที่การให้ความสำคัญกับการรักษามนุษย์ด้วย PEP จะช่วยรักษาโรครวมถึงภาระในการรักษาโรค แต่การมุ่งเน้นไปที่การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขจะให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบของค่าใช้จ่ายที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

ปฏิบัติการเชิงบวก: สิ่งพิสูจน์แล้วว่าแก้ปัญหาโรคพิษสุนัขบ้าได้

ปี ค.ศ. 2030 กำลังใกล้เข้ามา และด้วยอัตราปัจจุบันเราจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการยุติโรคพิษสุนัขบ้าตามที่กำหนดเอาไว้ได้ นี่เป็นปัญหาใหญ่เนื่องจากไม่มีอำนาจทางการเมืองที่เพียงพอในการสนับสนุนการเปลี่ยนไปใช้แนวทางที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง ขาดทรัพยากรที่จำเป็นในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ขาดการบริหารจัดการโครงการเชิงรุกเพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า และขาดการประสานงานต่าง ๆ ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับชาติ

เราสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งเหล่านี้ได้ เนื่องจากประสบการณ์การเข้าปฏิบัติการเชิงบวกในทวีปที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด (เอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา) แสดงให้เห็นว่าการกำจัดโรคในสุนัขนั้นเป็นทางออกสำหรับการยุติโรคพิษสุนัขบ้าในคนให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2030

ด้วยการผสมผสานการจัดการประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมอย่างชาญฉลาดจะทำให้เราสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ภายในปี ค.ศ. 2030 ได้ ซึ่งรวมถึงการฉีดวัคซีนในสุนัขเพื่อการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อซึ่งเป็นครั้งแรกและมีความสำคัญที่สุด (ได้รับการพิสูจน์แล้วว่า การฉีดวัคซีนเป็นประจำทุกปีอย่างน้อย 70% ของประชากรสุนัขรวมทั้งลูกสุนัขจะช่วยลดการหมุนเวียนของไวรัสในสุนัขได้)¹⁴ การจัดการประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมยังรวมถึงการส่งเสริมให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบ มีวินัย ทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุนัขเป็นหลัก และการแนะนำแคมเปญทางการศึกษาที่หันเข้ามามีส่วนร่วม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การฉีดวัคซีนในสุนัขและส่งเสริมผลประโยชน์ที่จะได้รับจากแนวทาง DPM

การจัดการประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมคืออะไร¹⁵

การจัดการประชากรสุนัขไม่ใช่แค่เรื่องการทำหมันสุนัขอย่างที่เป็นความเชื่อในคนส่วนใหญ่ แต่เป็นแนวคิดที่มีหลายชั้นซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงสุขภาพและสวัสดิภาพของสุนัข (มักเป็นสุนัขจรจัด) ในขณะที่มีการตั้งเป้าหมายเพื่อลดหรือเกิดการหมุนเวียนจำนวนประชากร และลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากสุนัข ซึ่งรวมถึงการแพร่เชื้อจากสัตว์สู่คน เช่น โรคพิษสุนัขบ้า การกัดคน ความสกปรก และผลกระทบต่อสัตว์ป่าและปศุสัตว์ โดยเป้าหมายของโครงการจัดการประชากรสุนัขอาจทับซ้อนกับเป้าหมายของโครงการโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งรวมถึงบริการดังต่อไปนี้

ส่งเสริมพฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบ (พื้นฐาน) ผู้คนมีความรู้ แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคมสำหรับพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบและความเห็นอกเห็นใจ	ผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถ (พื้นฐาน) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการประชากรสุนัขให้บริการที่สามารถเข้าถึงได้และมีคุณภาพ	การควบคุมการสืบพันธุ์ (เบื้องต้น) ป้องกันไม่ให้มีสัตว์ที่ไม่เป็นที่ต้องการ
การดูแลโดยสัตวแพทย์ (พื้นฐาน) เมื่อสุนัขมีความเสี่ยงทางโรคติดต่อเล็กน้อย จะต้องได้รับการดูแลรักษาสุขภาพที่ดี และไม่ถูกทิ้งให้ต้องทนทุกข์ทรมาน	การศึกษาย่างเป็นทางการของเด็ก (ขั้นกับบริบท) เด็กควรประพฤติตัวกับสุนัขอย่างปลอดภัย เข้าใจว่าสุนัขต้องการอะไรและรู้ว่าการดูแลสุนัขที่ดีเป็นอย่างไร	สถานที่ควบคุม/ศูนย์เพื่อบ้านใหม่ (ขั้นกับบริบท) การหาที่อยู่ใหม่ให้สุนัขต้องมีประสิทธิภาพ และรับรองว่าจะมีการส่งกลับน้อยที่สุด
การระบุตัวตนและการลงทะเบียน (ขึ้นอยู่กับบริบท) เจ้าของต้องระบุตัวตน เพื่อสามารถยกระดับข้อบังคับทางกฎหมาย เพิ่มความรับผิดชอบ และนำสุนัขที่หายมาคืนให้เจ้าของได้	การควบคุมการเพาะพันธุ์เชิงพาณิชย์ (ขึ้นอยู่กับบริบท) ลูกสุนัขมีสุขภาพ / สวัสดิภาพที่ดี มีสังคม และที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม	การจัดการการเข้าถึงทรัพยากร (ขึ้นอยู่กับบริบท) ลดความขัดแย้งกับสุนัขจรจัด ในขณะที่รักษาทรัพยากรสิ่งจำเป็นสำหรับสุขภาพสุนัข

โปรแกรมการจัดการประชากรสุนัขทั้งหมดควรเป็นไปอย่างมีมนุษยธรรมและมีจริยธรรม ปรับให้เข้ากับพลวัตและวัฒนธรรมการจัดการประชากรสุนัขในท้องถิ่น มีความยั่งยืนและยืดหยุ่น ได้รับการออกแบบตามหลักฐานที่มีการติดตามและประเมินผล มุ่งเน้นไปที่สาเหตุหลักและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์

บน: Steve McIvor ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกเยี่ยมชมโครงการในประเทศเม็กซิโก
เครดิตภาพ: องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

ให้ความสำคัญกับการฉีดวัคซีนในสุนัข

การฉีดวัคซีนในสุนัขจำนวนมากนั้นสร้างความปลอดภัยให้แก่ทั้งสุนัขและชุมชน และช่วยสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งต้องเป็นและยังคงเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดหากเราต้องการบรรลุเป้าหมายในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าทั่วโลกให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2030

งานวิจัยที่ศึกษากรณีของการฉีดวัคซีนในสุนัข¹⁶ มีดังนี้

- การฉีดวัคซีนในสุนัขเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดทางการเงินสำหรับการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์และการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในคน¹⁷ แคมเปญต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นว่าการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งง่ายและประหยัดต้นทุน และในกรณีส่วนใหญ่การประหยัดต้นทุน (เทียบกับทางเลือกอื่น ๆ) ปรากฏในพื้นที่เฉพาะถิ่นในแถบเอเชียและแอฟริกาที่ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีการเสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าในคนเกือบทั้งหมดเกิดขึ้น¹³
- โครงการการฉีดวัคซีนสุนัขโดยใช้กรอบแนวคิดด้านสุขภาพหนึ่งเดียว “One Health” ที่ครอบคลุมการฉีดวัคซีนขึ้นต่ำ 70% ในระหว่างการรณรงค์ประจำปีได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นวิธีการที่คุ้มค่าในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในภูมิภาคที่มีทรัพยากรน้อย
- แม้ว่า PEP จะมีประสิทธิภาพในการป้องกันการเสียชีวิตของคนที่สัมผัสกับเชื้อพิษสุนัขบ้า แต่มีราคาค่อนข้างสูงและไม่ส่งผลใด ๆ ในด้านของการรักษาสุนัขที่เป็นแหล่งที่มาหลักของโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์¹³ ทั้งนี้ประเทศที่จัดหา PEP มากขึ้นโดยทั่วไปมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าประเทศที่มีการลงทุนสูงในการสนับสนุนการฉีดวัคซีนในสุนัข¹⁸
- การกำจัดสุนัขโดยขาดการพิจารณามีราคาแพงและมีหลักฐานเพียงเล็กน้อยที่จะสนับสนุนว่าเป็นการกระทำที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในระยะยาว¹³ การฆ่าสุนัขยังเข้าไปขัดขวางความพยายามในการฉีดวัคซีนที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูง¹⁹ และผิดจรรยาบรรณเมื่อการฉีดวัคซีนสุนัขนั้นได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพ
- “การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อสุนัขจรจัดทั่วโลก”⁶ เป็นการสำรวจเชิงลึกในระดับโลกที่เราดำเนินการมานับได้แสดงให้เห็นว่าเจ้าของสุนัข 87% ฉีดวัคซีนสุนัขของพวกเขาและผู้คนส่วนใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ (66%) ยินดีที่จะพาสุนัขจรจัดเข้ารับการฉีดวัคซีน ถ้ามีการให้บริการและไม่เสียค่าใช้จ่าย

องค์ประกอบอื่น ๆ ของการจัดการประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรม

องค์ประกอบของการจัดการประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมที่มีความสำคัญในการช่วยให้การฉีดวัคซีนครอบคลุมประชากรสุนัขอย่างน้อย 70% และส่งเสริมแนวทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว **“One Health”** ในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า นอกจากนี้การจัดการประชากรสุนัข ยังช่วยเพิ่มมูลค่าและผลประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การลดจำนวนลูกสุนัขที่ไม่เป็นที่ต้องการและการรบกวนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยให้เกิดโครงการโรคพิษสุนัขบ้าบางโครงการขึ้นมา

ก) เจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบ

เมื่อพูดถึงการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การดูแลสุนัขที่ดีขึ้นและการปฏิบัติต่อสุนัขในฐานะเพื่อนและผู้ปกป้องของเราเป็นสิ่งสำคัญ ด้วยประสบการณ์ขององค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกแสดงให้เห็นว่าสุนัขที่มีเจ้าของมีแนวโน้มที่จะรับการฉีดวัคซีนมากกว่าสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ โดยทั่วไปมักจะมียุติบัตรที่มีเจ้าของอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ ทั้งสุนัขของชุมชนซึ่งก็คือสุนัขที่ไม่มีเจ้าของอย่างเป็นทางการที่ได้รับการดูแลโดยคนในชุมชนหนึ่งคนหรือมากกว่านั้น หรือสุนัขจรจัดอย่างแท้จริงที่ไม่มีเจ้าของเลย ในกรณีนี้ผู้มีอำนาจในท้องถิ่น ภูมิภาค หรือระดับชาติ ควรเข้าไปตรวจสอบ ดูแล และให้มีการฉีดวัคซีนในสุนัขเหล่านั้น โดยขึ้นอยู่กับบริบทท้องถิ่น

ในขณะที่ครึ่งหนึ่งของคนที่เราสัมภาษณ์ในการสำรวจข้อมูลเชิงลึกทั่วโลกของเรา⁶ ให้ข้อมูลว่าพวกเขาได้ให้การดูแลแก่สุนัขจรจัดด้วย โดยมักจะดูแลในเรื่องของอาหารและน้ำมากกว่าการพาไปพบสัตวแพทย์ การดูแลสุนัขจรจัดถือเป็นเรื่องธรรมดามากในประเทศไทยและอินเดีย แต่ค่อนข้างหายากในประเทศเคนยา

การดูแลสุนัขไม่เพียงช่วยกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าได้เท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างคุณค่าให้กับสวัสดิภาพของสุนัขและสุขภาพของชุมชนด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของแนวทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว **“One Health”** และในบางกรณียังเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการสาธารณสุข นอกเหนือจากการฉีดวัคซีนแล้ว สุนัขที่ได้รับการดูแลอย่างดีจะได้รับการระบุตัวตนและทำหมัน ซึ่งจะช่วยเหลือชุมชนในการติดตามสุนัขที่สูญหายหรือจรจัด และบันทึกสถานะการฉีดวัคซีนของสุนัขเหล่านั้น การดูแลสุนัขจะช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับมนุษย์มากขึ้นและลดความเป็นไปได้ที่จะถูกสุนัขกัด

ข) จำนวนที่แท้จริงและการเปลี่ยนแปลงของประชากรสุนัข

เพื่อให้การฉีดวัคซีนครอบคลุมอย่างน้อย 70% เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องทราบตัวเลขประชากรสุนัขที่แท้จริง

รัฐบาลหลายแห่งให้บริการฉีดวัคซีนตามตัวเลขประมาณการของประชากรสุนัขที่มีเจ้าของเท่านั้น และไม่ได้คำนึงถึงจำนวนสุนัขของชุมชนและสุนัขที่ไม่มีเจ้าของ พวกเขาจึงไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย 70% ที่ตั้งเอาไว้ได้ รัฐบาลบางประเทศไม่มีตัวเลขประมาณการของประชากรสุนัขเลยจึงทำให้การฉีดวัคซีนให้ครอบคลุมนั้นเป็นความท้าทายที่แท้จริง

ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของของประชากรสุนัขและการมีอิทธิพลซึ่งกันและกันที่ซับซ้อนระหว่างสุนัขและคนในชุมชนสามารถช่วยระบุได้ว่าสุนัขจะมาจากที่ไหน และค้นหาวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อให้แน่ใจว่ามีการฉีดวัคซีนในสุนัขนั้นอย่างทั่วถึง ยกตัวอย่างเช่น วิธีการฉีดวัคซีนในชุมชนที่สุนัขส่วนใหญ่มีเจ้าของและได้รับอนุญาตให้สัญจรไปมาจะแตกต่างจากพื้นที่ที่สุนัขส่วนใหญ่ได้รับการดูแลอย่างดีในฐานะที่เป็นสุนัขในชุมชน

ค) การทำหมันแบบมุ่งเป้า

การทำหมันเป็นหัวข้อที่ถกเถียงกันในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าโดยมีข้อโต้แย้งที่ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

ผู้ที่ไม่เห็นด้วยแย้งว่าการฉีดวัคซีนในสุนัขจำนวนมากช่วยกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าได้ แต่การทำหมันไม่ได้ช่วยในเรื่องนี้ พวกเขาบอกว่า การทำหมันมีราคาแพงกว่าการให้วัคซีนแก่สุนัขและอาจนำไปสู่การใช้ทุนและพลังงานในทางที่ผิดในเมื่อโครงการโรคพิษสุนัขบ้าเพิ่งเริ่มต้นขึ้น อีกทั้งโรคพิษสุนัขบ้าไม่ได้ขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชากร ซึ่งหมายความว่าโรคพิษสุนัขบ้านั้นอาจเกิดขึ้นในสถานที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสุนัขสูงหรือต่ำก็ได้²⁰

บรรดาผู้ที่เห็นด้วยกับการทำหมันบอกว่าการทำหมันสามารถช่วยให้การฉีดวัคซีนครอบคลุมประชากรสุนัขขึ้นต่ำ 70% ตามที่กำหนดเอาไว้ได้ เนื่องจากช่วย **“คงสภาพ”** จำนวนประชากรสุนัขและลดการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรสุนัข¹⁹ ซึ่งอาจขัดขวางการฉีดวัคซีน ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงที่สูง การทำหมันเฉพาะกลุ่มในสุนัขเพศเมียวัยเจริญพันธุ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้มีรายได้ต่ำหรือสุนัขจรจัด จะช่วยลดจำนวนสุนัขและลูกสุนัขที่ไม่เป็นที่ต้องการ ซึ่งมีโอกาสน้อยที่จะได้รับการฉีดวัคซีน อีกทั้งการทำหมันยังสามารถทำให้อายุขัยของสุนัขเพิ่มขึ้น²¹ เพราะสุนัขมีแนวโน้มที่จะมีอายุยืนยาวขึ้น

การทำหมันส่งผลต่อพฤติกรรมกีดขวางประเภท งานวิจัยจากหลากหลายประเทศและวัฒนธรรมต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าสุนัขที่กีดเป็นสุนัขตัวผู้ที่ไม่ได้ทำหมัน²² และหลักฐานแสดงให้เห็นว่าการทำหมันในตัวผู้ช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของสุนัขลงได้²³ อย่างไรก็ตาม ที่สำคัญกว่านั้นคือการทำหมันจะช่วยลดการแสดงอาณาเขตโดนการปัสสาวะและพฤติกรรมขึ้นคร่อมที่เป็นสาเหตุหลักบางประการในการถูกทอดทิ้ง ซึ่งเป็นปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งหาก

บน: ในวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 2019 องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกได้นำวัคซีนมาฉีดให้กับสุนัข 200 ตัวที่เมืองเซาเปาโล ประเทศบราซิล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวันป้องกันพิษสุนัขบ้าโลก กิจกรรมฉีดวัคซีนได้จัดขึ้นที่โรงเรียนมาเรียควิเตเรีย ซึ่งตั้งอยู่ชานเมือง โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างการตระหนักรู้ในเรื่องของโรคพิษสุนัขบ้า พฤติกรรมของสุนัข และความรับผิดชอบในการเลี้ยงสุนัข เครดิตภาพ: องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

สุนัขไม่ได้รับการฉีดวัคซีน นอกจากนี้การกำหนดในตัวผู้ยังช่วยลดพฤติกรรมร่อนเร่ (ยกเว้นถ้าพฤติกรรมร่อนเร่เกิดจากการเรียนรู้) ซึ่งจะช่วยลดจำนวนของผู้ที่มีแนวโน้มจะโดนสุนัขกัด²³ การกำหนดในตัวเมียอาจได้รับการพิสูจน์ว่าได้ผลถ้าหากพฤติกรรมกัดจากตัวเมียหรือกลุ่มตัวเมียที่เฉพาะเจาะจงนั้นมาจากการปกป้องลูกสุนัข เราตระหนักดีว่าไม่ใช่สุนัขที่กัดทั้งหมดจะเป็นสุนัขที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้า แต่การถูกสุนัขกัดเป็นปัญหาหลักสำหรับโครงการโรคพิษสุนัขบ้า/สาธารณสุข

องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกส่งเสริมแคมเปญการทำหมันแบบมุ่งเป้าที่ยั่งยืนถือเป็นส่วนหนึ่งของโครงการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า จากการสำรวจทั่วโลก⁶ เกี่ยวกับทัศนคติต่อสุนัขจรจัดแสดงให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ (85%) มองว่าการทำหมันของสุนัขเป็นที่ยอมรับได้ โดย 66% บอกว่าพวกเขายินดีที่จะพาสุนัขจรจัดไปเข้ารับการทำหมันหากมีให้บริการ

โครงการการทำหมันทั้งหมดควรจะรวมการให้ความรู้เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบ เพราะการทำหมันในสุนัขไม่ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีความสำคัญหากแต่ไม่ใช่ผลกระทบที่ใหญ่ที่สุดต่อจำนวนประชากรสุนัขและการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรสุนัข²⁰ การศึกษาไปสู่การดูแลที่ดีขึ้นสำหรับสุนัขและมีแนวโน้มที่จะได้รับการฉีดวัคซีนและอาจช่วยให้เกิดการกีดกันยล นอกจากนี้ยังช่วยรักษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและการรับรู้เชิงบวกเกี่ยวกับการเข้าไปแทรกแซง ซึ่งทั้งทรัพยากร เวลา และขั้นตอนของโครงการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้านี้ยังเป็นปัจจัยในการตัดสินใจว่าจะมีการกำหนดเป้าหมายสำหรับการทำหมันเพื่อเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรสุนัขหรือไม่ โดยประเทศต่าง ๆ อาจเลือกที่จะรวมการทำหมันเข้าไปในเป้าหมายหลังจากที่โครงการฉีดวัคซีนของพวกเขาได้รับดำเนินการอย่างราบรื่นดีแล้ว²⁴

การใช้การศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นเครื่องมือ

“การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมต่อสุนัขจรจัดทั่วโลก”⁶

ได้แสดงให้เห็นว่าน้อยกว่า 4 ใน 10 คนที่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรในกรณีที่ถูกสุนัขกัดเพื่อลดความเสี่ยงของการแพร่กระจายของเชื้อพิษสุนัขบ้า แคมเปญด้านการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในระยะยาวและควรนำไปใช้ในทุกระดับทั้งในโรงเรียนและภายในชุมชนแต่ละแห่ง

แคมเปญด้านการศึกษาควรมุ่งประเด็นไปที่

- การรับรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า: โรคพิษสุนัขบ้าคืออะไร แพร่เชื้ออย่างไร ทำไม่ถึงส่งผลกระทบต่อทั้งมนุษย์และสัตว์ ทำไม่ถึงเป็นโรคที่ต้องถูกกำจัด และวิธีการดูแลคนหรือสุนัขที่ติดเชื้อ ตัวอย่างเช่น หลังจากถูกสุนัขกัด คุณควรล้างแผลด้วยสบู่ และน้ำจำนวนมากเป็นเวลา 15 นาที เพื่อหยุดเชื้อไวรัส จากนั้นให้ไปที่ศูนย์การแพทย์ทันที และยังมีระยะฟักตัวของเชื้อหลายวัน²⁵ เมื่อสุนัขอาจติดเชื้อก่อนที่จะแสดงอาการของโรคพิษสุนัขบ้าซึ่งอาจสร้างโอกาสสำหรับคนที่ไม่รู้และเข้าใกล้เหล่านิสัขดังกล่าว ซึ่งทำให้ถูกกัดและได้รับเชื้อได้
- การป้องกัน: เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของสุนัข ภาษากายของสุนัข และการป้องกันการถูกสุนัขกัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ ทำไมการฉีดวัคซีนในสุนัขเป็นประจำทุกปีจึงมีความสำคัญต่อการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า จากการสำรวจของเรา⁶ พบว่ามีเพียง 5% เท่านั้นที่รู้ว่าจะตอบโต้อย่างไรต่อการโจมตีของสุนัขเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกกัด และคนส่วนใหญ่ตอบโต้ในลักษณะที่เป็นอันตรายที่เพิ่มความเสี่ยงในการถูกสุนัขกัด

- การเป็นเจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบ: ประกอบไปด้วยความสำคัญของการฉีดวัคซีน การทำหมัน การไม่ทอดทิ้งและดูแลสุนัขเพื่อช่วยให้สุนัขมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการฝึกฝนและมีสังคมที่ดี ในขณะที่การสำรวจของเรา⁶ พบว่าเจ้าของสุนัขส่วนใหญ่พาสุนัขของพวกเขาไปรับการฉีดวัคซีน (87%) และมีส่วนน้อยที่พาไปทำหมัน (43%) เป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าของสุนัขต้องพาสุนัขของพวกเขาไปทำหมัน ในขณะที่การสำรวจเดียวกันบอกเราว่า 30% ของสุนัขที่มีเจ้าของแต่ถูกละเลยแบบปล่อย เป็นสาเหตุของการขยายพันธุ์ที่ไม่ได้รับการควบคุม และเพิ่มจำนวนลูกสุนัขที่ไม่เป็นที่ต้องการและไม่ได้รับการฉีดวัคซีน

- สวัสดิภาพของสัตว์: ข้อมูลเกี่ยวกับสุนัขหลายล้านตัวต้องตายอย่างโหดร้ายเนื่องจากความกลัวในโรคพิษสุนัขบ้า และทางเลือกด้วยวิธีการที่มีมนุษยธรรมโดยการฉีดวัคซีนในสุนัขจำนวนมากและการเป็นเจ้าของที่รับผิดชอบจะสามารถช่วยแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร

การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนอย่างน้อย 70% ผู้นำชุมชนเป็นกุญแจสำคัญในการสนับสนุนให้ชุมชนตระหนักถึงและเข้าร่วมรณรงค์การฉีดวัคซีนแก่สุนัข ซึ่งเป็นวิธีการที่เน้นถึงความสำคัญของการฉีดวัคซีนและการเป็นเจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบ

คนส่วนใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ในการสำรวจของเรา (93%)⁶ ยอเยินรัฐบาลนำการบริหารจัดการประชากรสุนัขท้องถิ่นอย่างมีมนุษยธรรมมาใช้ให้เกิดผล โดยผู้คนส่วนใหญ่กล่าวว่าพวกเขายินดีที่จะพาสุนัขจรจัดไปรับการฉีดวัคซีนและทำหมันถ้ามีการให้บริการในชุมชนของตน

ซ้าย: เพื่อการศึกษา: องค์พิทักษ์สัตว์แห่งโลกสนับสนุนโครงการด้านการศึกษาในประเทศโรมาเนีย เพื่อจะชักชวนในการมีความรับผิดชอบต่อการเป็นเจ้าของสุนัข
เครดิตภาพ: องค์พิทักษ์สัตว์แห่งโลก

โครงการนำร่องประสบความสำเร็จจากเขตมาคูนิ ประเทศเคนยา

“โครงการนำร่องในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าของเขตมาคูนิ (Makueni County Rabies Elimination Pilot Project)”

ได้ดำเนินการภายในประเทศเคนยาเป็นเวลากว่าห้าปีแล้ว โดยเป้าหมายเพื่อให้ 70% ของประชากรสุนัขได้รับการฉีดวัคซีนเป็นประจำทุกปี ในช่วงสามปีที่ผ่านมานี้ มีการกระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ต่อโรค และแสดงให้เห็นว่าการจัดการประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมเป็นกุญแจสำคัญในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า

เขตมาคูนิได้รับเลือกให้เป็นเมืองในโครงการนำร่องเนื่องจากความร่วมมืออันยาวนานกับหน่วยงานภาคส่วนมณฑล และเนื่องจาก 85% ของครัวเรือนมีสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบปล่อย

นอกเหนือจากการฉีดวัคซีนในสุนัข โครงการนี้ยังให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยครูได้รับทักษะในการเป็นผู้ฝึกสอนในโรงเรียนเพื่อสอนเด็ก ๆ เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การเป็นเจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบ และการป้องกันการถูกสุนัขกัด รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลไปยังผู้ประกอบการและชุมชนที่กว้างขึ้น ซึ่งสิ่งสำคัญคือต้องทราบว่าคุณสมบัติที่ดูแลสุนัขและพาไปฉีดวัคซีนเป็นเด็ก

โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจากพันธมิตรมากมาย อย่าง หน่วยงานระดับเขตมาคูนิ องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก มหาวิทยาลัยแห่งรัฐวอชิงตัน หน่วยงานรัฐ หน่วยงานโรคติดต่อแห่งชาติ สถาบันวิจัยการแพทย์เคนยา ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE)

โครงการนำร่องนี้แสดงให้เห็นถึงความท้าทายและโอกาสในการขยายการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าสู่ระดับประเทศและช่วยให้ประเทศเคนยาบรรลุเป้าหมายในการเป็นประเทศปลอดโรคพิษสุนัขบ้าภายในปี ค.ศ. 2030 อันเป็นผลมาจากการศึกษาและการสร้างความตระหนัก

- 6 เขตย่อยที่เข้าร่วมโครงการกับมาคูนิมองเห็นถึงการเพิ่มขึ้นของโรคพิษสุนัขบ้าและการถูกสุนัขกัดในบันทึกโรงพยาบาลท้องถิ่น
- วัคซีนป้องกันโรคนี้มีให้บริการในโรงพยาบาลย่อย 6 แห่ง สำหรับผู้ที่ถูกสุนัขกัด
- สองเขตประสบความสำเร็จในการฉีดวัคซีนในประชากรสุนัขมากกว่า 70% ในขณะที่อีก 20 เขต สามารถฉีดวัคซีนในสุนัขได้ 60-65% และอีก 2 เขต เป็นจำนวน 50-55% ของประชากรสุนัข

นอกจากนี้ยังมีโครงการที่มุ่งเน้นความสำคัญของการทำงานร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการด้านสุขภาพหนึ่งเดียว “One Health” ในขอบเขตที่กว้างขึ้น ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าอย่างมีมนุษยธรรมและการป้องกันการกลับมาเป็นซ้ำ การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าดำเนินไปด้วยการวางแผนอย่างละเอียด การประสานงานที่ดี การดำเนินงานที่มีโครงสร้าง และทรัพยากรที่เพียงพอ

ซ้าย: ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2018 องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกได้นำวัคซีนเข้าไปฉีดให้กับสุนัขในมณฑล Makueni County ประเทศเคนยา
เครดิตภาพ: องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

บทเรียนที่ได้รับ

- กำลังซื้อของรัฐบาลและชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จของโครงการ
- การสำรวจจำนวนประชากรสุนัขและการสำรวจ KAPS เกี่ยวกับทัศนคติของชุมชนต่อสุนัขและโรคพิษสุนัขบ้าเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ดีเกี่ยวกับจำนวนของสุนัข ปฏิทินชุมชน และความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวางแผนกิจกรรมภาคสนามที่เหมาะสม
- การวางแผนล่วงหน้าอย่างละเอียดเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การดำเนินโครงการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้ามีประสิทธิภาพ
- อบรมผู้ปฏิบัติงานด้านสุขภาพทุกคน (มนุษย์และสัตว์) ในทุก ๆ ด้านในการจัดการโรคพิษสุนัขบ้า ทั้งในมนุษย์และสุนัข นอกจากนี้ยังสามารถจัดการฝึกอบรมร่วมกันระหว่างสัตวแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้อีกด้วย
- ตระหนักและร่วมมือกับภาคเอกชนในการควบคุมและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า
- แคมเปญการฉีดวัคซีนและการควบคุมประชากรสุนัขสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเขตและผู้ให้บริการสุขภาพในสัตว์ภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะ

- มีการดำเนินการร่วมกันในหลายภาคส่วนในการควบคุมและการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งรวมถึงหน่วยงานสำคัญในระดับประเทศและระดับเขต และหน่วยงานที่ไม่ใช่รัฐ ในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า รวมถึงสถาบันการวิจัย องค์การพัฒนาเอกชน OIE และ FAO
- ตระหนักว่าการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าไม่ได้อยู่ในรายการความสำคัญของกระทรวงสาธารณสุขหรือเป็นวาระแห่งชาติ หากแต่ควรสนับสนุนให้ตั้งเป็นโรคที่สำคัญ
- รัฐบาลควรจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอ (มนุษย์ เงินทุน และโลจิสติกส์) เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า
- ให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของสุนัขในการแพร่กระจายของโรคพิษสุนัขบ้า ให้เจ้าของที่มีความรับผิดชอบและมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์อื่น ๆ
- ให้ครูและนักเรียนเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงในการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าและการเป็นเจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบ
- ผสมผสานการจัดการประชากรสุนัขอย่างมีมนุษยธรรมในการวางแผนเมือง
- บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้มีการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าประจำปี

ซ้าย: การมีความรับผิดชอบ: สุนัขที่มีเจ้าของมักจะได้รับการฉีดวัคซีนมากกว่าสุนัขจรจัด Boniface Mulei อายุ 33 ปี พร้อมกับสุนัขของเขาที่ได้รับการฉีดวัคซีนจากองค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกที่ได้สนับสนุนในประเทศเคนย่า ปี ค.ศ. 2016

กลุ่มประเทศในลาตินอเมริกา: เรื่องราวความสำเร็จ

หลายประเทศในโลกได้กำจัดหรือสามารถควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าที่เกิดจากการถูกสุนัขกัดได้แล้ว²⁶

ตัวอย่างที่ดีของการกำจัดหรือสามารถควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าที่เกิดจากการถูกสุนัขกัด คือ ประเทศในดินแดนลาตินอเมริกาที่มีตัวเลขโรคพิษสุนัขบ้าในคนลดลง 95% และในสุนัขลดลงถึง 98% ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 ซึ่งผลที่ได้รับในช่วง 36 ปีที่ผ่านมาในภูมิภาคนี้แสดงให้เห็นว่าการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าโดยการกำจัดที่ต้นกำเนิดที่เป็นสุนัขนั้นได้ผล โดยในปี ค.ศ. 2019 ไม่มีกรณีของโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่ติดเชื้อมาจากการถูกสุนัขกัดในทวีปอเมริกาเลย และสุนัขเกือบ 100 ล้านตัวในภูมิภาคนี้ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าภายในระยะเวลา 1 ปี

ประเทศเหล่านี้ทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ

- พวกเขามุ่งเป้าไปที่สุนัข โดยประเทศในลาตินอเมริกาได้พัฒนาโครงการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถคงไว้ซึ่งจำนวนของสุนัขที่ได้รับวัคซีน (80%) เพื่อหลีกเลี่ยงการกลับมาของโรคพิษสุนัขบ้าในคน พวกเขาใช้สารชีวภาพที่มีคุณภาพสูง เช่น วัคซีนที่ผลิตในเซลล์เพาะเชื้อ
- ในลาตินอเมริกาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการฉีดวัคซีนสุนัขคิดเป็น 11.4 เซ็นต์ต่อตัว (เมื่อเทียบกับ 1.4 เซ็นต์ต่อตัวในทวีปแอฟริกาและร้อยละ 1 เซ็นต์ต่อตัวในทวีปเอเชีย)¹⁰
- แม้ว่าลาตินอเมริกาจะรับรองการฉีดวัคซีน PEP ที่ทันเวลาและปรับปรุงการเข้าถึงบริการและคุณภาพของการสร้างภูมิคุ้มกันทางชีวภาพให้แก่คนที่สัมผัสกับเชื้อพิษสุนัขบ้าในการฉีดวัคซีนในสุนัขประจำปี²⁷ การรณรงค์และให้การศึกษาเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบยังเป็นกุญแจสำคัญในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า

- มีเจตจำนงทางการเมืองและการสนับสนุนในระดับภูมิภาค โดยประเทศต่าง ๆ ได้ตัดสินใจที่จะกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าภายในวันที่กำหนดโดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก (Pan-American Health Organisation/PAHO) ซึ่งการประชุม REDIPRA หรือการประชุมกรรมการโครงการโรคพิษสุนัขบ้าของอเมริกาครั้งแรกถูกจัดขึ้นในปี ค.ศ. 1983 และตั้งแต่นั้นมาก็ได้มีการจัดการประชุมมาแล้ว 16 ครั้ง เพื่อตรวจสอบและดำเนินการในระดับภูมิภาคโดยตรง
- มีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอและบริหารจัดการโครงการอย่างยั่งยืนขับเคลื่อนนำโดย PAHO PAHO's Revolving Fund ซึ่งเป็นกองทุนรวมแห่งชาติของรัฐสมาชิก²⁸ ที่ทำหน้าที่ในการจัดหาวัคซีนและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่เกี่ยวข้องในการช่วยชีวิตในโรคที่ต่ำที่สุด
- มีความร่วมมือข้ามหน่วยงาน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสาธารณสุขและการเกษตร และยังมีความร่วมมือขององค์กรระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน²⁹
- มีข้อจำกัดบางประการ มีกฎหมายเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าที่เหมาะสมและการบันทึกปัญหาที่เหมาะสม เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้าถูกกำหนดให้เป็นโรคติดต่อที่ต้องแจ้งความ⁵
- หลายประเทศได้ลงทุนในโครงการจัดการประชากรสุนัขแบบองค์รวมมากขึ้น ซึ่งรวมถึงการควบคุมการแพร่พันธุ์ การนำนโยบายเจ้าของสุนัขที่มีความรับผิดชอบไปใช้ และการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพในสัตว์และมนุษย์⁵

ข่าว: ในวันที่ 28 กันยายน 2019 องค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกได้นำวัคซีนมาฉีดให้กับสุนัข 200 ตัวที่เมืองเซา เปาโล ประเทศบราซิล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวันโรคพิษสุนัขบ้าแห่งโลก

การจัดโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่มีสุนัขเป็นพาหะของประเทศเม็กซิโก : ลำดับเหตุการณ์

- ช่วงปี ค.ศ. 1980 เม็กซิโกเริ่มให้วัคซีนแก่สุนัขตามคำแนะนำของ WHO และให้วัคซีนแก่คนที่ถูกสุนัขกัด
- ช่วงปี ค.ศ. 1990 เมื่อ “**สัปดาห์แห่งชาติ**” เริ่มต้น มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่มีคุณภาพให้กับสุนัขโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก แคมเปญการทำหมันในสุนัขและแมวเริ่มขึ้นในบางรัฐ
- ปี ค.ศ. 1990 มีการฉีดวัคซีนให้แก่มนุษย์จำนวน 7.1 ล้านตัว
- ปี ค.ศ. 1994 10 รัฐเริ่มให้มีการทำหมันในสุนัขและแมวเป็นประจำ ทำให้มียอดรวมการทำหมันในสัตว์ในแต่ละปีถึง 8,000 ตัว
- ปี ค.ศ. 1997 การฉีดวัคซีนก่อนและหลังสัมผัสเชื่อได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นเมื่อการฉีดวัคซีนเชื้อพิษสุนัขบ้าในคนถูกรวมเข้าไปในคำแนะนำของ WHO
- ปี ค.ศ. 1999 หลาย ๆ รัฐค่อย ๆ เริ่มรณรงค์ให้มีการทำหมัน ทำให้มีจำนวนของสัตว์ที่ถูกทำหมันทั้งหมด 104,000 ตัวในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1994 และค.ศ. 1999
- ช่วงปี ค.ศ. 2000 กลยุทธ์การทำหมันในสุนัขและแมวเริ่มขึ้นในรูปแบบของความรับผิดชอบที่มีร่วมกัน
- ปี ค.ศ. 2000 มีการฉีดวัคซีนในสุนัข 13.7 ล้านตัว
- ปี ค.ศ. 2006 ในปี ค.ศ. 1990 มีผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าที่มีสุนัขเป็นพาหะ 60 คน และตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 ไม่มีรายงานการเสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าอีกเลย
- ปี ค.ศ. 2017 ห้องปฏิบัติการยืนยันกรณีการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 3,000 ราย ในปี ค.ศ. 1990 และในปี ค.ศ. 2017 มีการแพร่ระบาดของโรคเป็นศูนย์
- ปี ค.ศ. 2019 มีการฉีดวัคซีนในสุนัข 18 ล้านตัว
จากปี ค.ศ. 2000 ถึง ค.ศ. 2019 มีสุนัขและแมว 6,800,000 ตัวถูกทำหมันโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเนื่องจากรัฐเข้ามามีส่วนร่วม

เม็กซิโกจึงกลายเป็นประเทศที่ปราศจากโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่มีสุนัขเป็นพาหะ

UN: ร่วมเป็นส่วนหนึ่ง: ขจัดโรคพิษสุนัขบ้าในคนให้หมดไปภายในปี 2030 เครดิตภาพ : องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

เข้าร่วมการต่อสู้เพื่อยุติโรคพิษสุนัขบ้า

ถ้าเรามุ่งมั่นไปที่สุนัขและเปลี่ยนวิธีการ จากภาระในการรักษาไปสู่ความทะเยอทะยานที่จะกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไป เราจะสามารถบรรลุเป้าหมายในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปได้ภายในปี ค.ศ. 2030 และเราจะประสบความสำเร็จหากเราร่วมมือกัน ด้วยการสนับสนุนการฉีดวัคซีนในสุนัขและการกระตุ้นให้เจ้าของสุนัขมีความรับผิดชอบผ่านการให้การศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชน การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าเป็นไปได้และไม่ขัดต่อหลักจริยธรรม มีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายประจำปี ซึ่งส่วนใหญ่จะตกเป็นภาระสำหรับคนจน และยิ่งไปกว่านั้นการประสบความสำเร็จในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าสามารถช่วยพิสูจน์ให้เห็นถึงประโยชน์และความสำเร็จของการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการปฏิบัติตามแนวทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว “One Health”

การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน โดยโลกได้มุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ในปี ค.ศ. 2030 ซึ่งจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งพันธมิตร United Against Rabies Collaboration เราต้องสร้างการจัดการและประสานงานโครงการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าที่ยั่งยืน และเป็นระบบ โดยทำงานร่วมกับภาคเอกชนเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถเข้าถึงวัคซีนสำหรับสุนัขที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมและทันเวลาได้

องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกเรียกร้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกหน่วยงานร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงสำหรับสุนัขและสำหรับมนุษยชาติ

เราขอเรียกร้องให้รัฐบาลและพันธมิตรในการระดมทุนปฏิบัติดังต่อไปนี้:

- **แสดงออกถึงเจตจำนงทางการเมืองอย่างชัดเจนและโปร่งใสในการยุติโรคพิษสุนัขบ้าในคน ในปี ค.ศ. 2030**
- **เพิ่มการสนับสนุนทางการเงิน** ให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งการอำนวยความสะดวกในการจัดหาเงินทุนสำหรับการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งจะช่วยสนับสนุนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลาย และแนวทางการประสานงานในการจัดให้มีการฉีดวัคซีนในสุนัข
- **เพิ่มการสนับสนุนด้านเทคนิคและโลจิสติกส์ในการดำเนินการฉีดวัคซีนในสุนัข** รวมถึงการเสริมสร้างระบบสุขภาพสำหรับสัตว์ระบบลูกโซ่ความเย็นและระบบการจัดส่งของวัคซีนที่เหมาะสม
- **สนับสนุนสิทธิ์ Gavi replenishment** เพื่อให้แน่ใจว่ามีทรัพยากรที่พร้อมใช้งานเพื่อให้ประเทศที่มีสิทธิ์ Gavi สามารถเข้าถึงการป้องกันโรคมนุษย์โดยมีเงื่อนไขว่ามีการดำเนินการให้วัคซีนแก่สุนัขแล้ว

- ทำให้โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่ต้องแจ้งความสำหรับทั้งคนและสุนัข และตรวจสอบให้แน่ใจว่าข้อมูลและระบบถูกแจ้งให้หน่วยงานรัฐบาลในประเทศ WHO และ OIE ทราบถึงการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า

เราขอเรียกร้องให้รัฐบาลของประเทศที่มีโรคพิษสุนัขบ้าปฏิบัติดังต่อไปนี้:

- จัดให้มีการฉีดวัคซีนให้แก่สุนัขอย่างน้อย 70% ของประชากรสุนัขของประเทศเป็นประจำทุกปีเป็นเวลา 3-5 ปีเพื่อยับยั้งการแพร่กระจายของโรคพิษสุนัขบ้า
- ปรับใช้แนวทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว “One Health” เพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า ในภาคส่วนสุขภาพทั้งของคนและสัตว์
- ขยายขอบเขตการจัดหาเงินทุนในประเทศสำหรับการฉีดวัคซีนให้แก่สุนัข และดำเนินมาตรการทางกฎหมายและนโยบายที่จำเป็นทั้งหมดเพื่ออำนวยความสะดวกในการฉีดวัคซีนให้แก่สุนัข
- การลงทุนในการเฝ้าระวังและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะแจ้งเพื่อใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ
- สนับสนุนแนวคิดเจ้าของสุนัขที่มีรับผิดชอบ และเผยแพร่ความรู้ทั่วประเทศ พร้อมกับสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและรณรงค์ให้มีการตระหนักถึงโรค
- การทำงานร่วมกันข้ามพรมแดนกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อดำเนินกลยุทธ์ในระดับภูมิภาคในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า

เราขอเรียกร้องให้กลุ่มสัตวแพทย์ นักวิชาการวิทยาศาสตร์ และภาคประชาสังคมปฏิบัติดังต่อไปนี้:

- ใช้ความเชี่ยวชาญของคุณเพื่อหาวิธีการกำจัดที่ได้ผล ใช้เสียงของคุณเพื่อชักชวนรัฐบาลท้องถิ่นและระดับประเทศในการดำเนินการตามแนวทางด้านสุขภาพหนึ่งเดียว “One Health” เพื่อกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า
- จัดตั้งพันธมิตรกับรัฐบาลระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และผู้นำชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการฉีดวัคซีนสุนัขจำนวนมากและเป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่มีความรับผิดชอบ

- สนับสนุนรัฐบาลในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของสุนัข การสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า

เราขอเรียกร้องให้ภาคเอกชนรวมถึงบริษัทฯและเวชภัณฑ์ปฏิบัติดังต่อไปนี้:

- ลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเพื่อลดค่าใช้จ่ายให้มีวัคซีนที่มีคุณภาพที่เพียงพอ ทันเวลา และราคาไม่แพง สำหรับการรณรงค์ให้มีการฉีดวัคซีนในสุนัข
- สนับสนุนความคิดริเริ่มในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าในระดับโลกและระดับชาติ
- เพิ่มการสนับสนุนให้องค์กรภาคประชาสังคม ทำงานเพื่อสนับสนุนรัฐบาลในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า

หากเรามุ่งเน้นไปที่สุนัข เราจะสามารถกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปได้ องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลกเชื่อว่าสิ่งนี้สามารถเกิดขึ้นได้ในปี ค.ศ. 2030 แต่เราต้องการความช่วยเหลือจากคุณ เราสามารถทำให้โรคพิษสุนัขบ้ากลายเป็นแค่ส่วนหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์ได้ และสามารถช่วยชีวิตสุนัขและมนุษย์ได้อีกนับล้าน

โปรดเข้าร่วมกับเราเพื่อยุติโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อสร้างชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับสุนัขและชุมชน

ขวา: องค์การพิทักษ์สัตว์โลกได้เข้าร่วมกิจกรรมในเม็กซิโกซิตีและร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนฉุกเฉินกับสัตว์เลี้ยงในครอบครัว
เครดิตภาพ: องค์การพิทักษ์สัตว์แห่งโลก

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- (1) Food and Agriculture Organization of the United Nations, World Organisation for Animal Health, World Health Organization, Global Alliance for Rabies Control. ZERO BY 30. The Global Strategic Plan to end human deaths from dog-mediated rabies by 2030. (2018) <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272756/9789241513838-eng.pdf?ua=1> [Accessed 18th January 2020]
- (2) World Health Organization, World Organisation for Animal Health, Global elimination of dog-mediated human rabies. Report of the Rabies Global Conference, Geneva, Switzerland, 10–11 December 2015. (2016)
- (3) End Rabies Now. Available from: <https://endrabiesnow.org/challenge> [Accessed 18th January 2020]
- (4) The Lancet. The potential effect of improved provision of rabies post-exposure prophylaxis in Gavi-eligible countries: a modeling study. (2018) Available from: DOI: [https://doi.org/10.1016/S1473-3099\(18\)30512-7](https://doi.org/10.1016/S1473-3099(18)30512-7) [Accessed 18th January 2020]
- (5) Segredo et al. Research Report on Rabies Elimination and Dog Population Management in Latin America for World Animal Protection. (2018–2019)
- (6) World Animal Protection commissioned to Flood. Exploring attitudes and behaviour towards roaming dogs around the world. Carried out in five countries: Thailand, India, China, Brazil, and Kenya; with individuals living in communities where dogs are present. (2018)
- (7) The Economist. Dogged pursuit. Pet ownership is booming across the world. (2019) Available from: <https://www.economist.com/international/2019/06/22/pet-ownership-is-booming-across-the-world> [Accessed 18th January 2020]
- (8) World Health Organisation. Sustainable Development Goals. Available from: <https://iris.wpro.who.int/handle/10665.1/12875> and <https://iris.wpro.who.int/handle/10665.1/12880> (2016) [Accessed 18th January 2020]
- (9) Manoj S, Mukherjee A, Johri S and Hari Kumar KVS. Recovery from rabies, a universally fatal disease. (2016) Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4947331/> [Accessed 18th January 2020]
- (10) Hampson, K. et al. Estimating the global burden of endemic canine rabies. PLOS Neglected Tropical Diseases (2015)
- (11) World Animal Protection. Controlling rabies. One humane solution, three reasons why. (2013) Available from: https://www.worldanimalprotection.org/sites/default/files/int_files/controlling_rabies-one_humane_solution.pdf [Accessed 18th January 2020]
- (12) Wallace et al. Frontiers in Veterinary Science. Elimination of dog-mediated human rabies deaths by 2030: Needs assessment and alternatives for progress based on dog vaccination. (2017) Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28239608> [Accessed 18th January 2020]
- (13) Lavan et al. Rationale and support for a One Health program for canine vaccination as the most cost-effective means of controlling zoonotic rabies in endemic settings. (2017)
- (14) World Health Organization. WHO Expert Consultation on Rabies. Report number: 982 (2013)

- (15) International Companion Animal Management Coalition. Humane dog population management (2019) Available from: <https://www.icam-coalition.org/download/humane-dog-population-management-guidance/> [Accessed 18th January 2020]
- (16) ScienceDirect. Rationale and support for a One Health program for canine vaccination as the most cost-effective means of controlling zoonotic rabies in endemic settings. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264410X17301950> [Accessed 18th January 2020]
- (17) Mindekem. *Frontiers in Veterinary Science*. Cost description and comparative cost efficiency of PEP and Canine Mass Vaccination against rabies in Chad. (2017)
- (18) Louise Taylor. Review of publications dealing with costs and cost-effectiveness for canine rabies control programmes. (2015)
- (19) Taylor et al. The role of dog population management in rabies elimination – a review of current approaches and future opportunities. (2017)
- (20) Morters et al. Evidence-based control of canine rabies: a critical review of population density reduction. (2012) Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3579231/> [Accessed 18th January 2020]
- (21) Hoffman et al. Reproductive Capability Is Associated with Lifespan and Cause of Death in Companion Dogs. (2013) Available at: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0061082> [Accessed 18th January 2020]
- (22) Journal of the American Veterinary Medical Association. A Community Approach to Dog Bite Prevention (abstract). (2001)
- (23) Neilson et al. Effects of castration on problem behaviours in male dogs with reference to age and duration of behaviour. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9227747>
- (24) World Health Organization. WHO Expert Consultation on Rabies. Report number: 1012 (2018) Available at: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272364/9789241210218-eng.pdf?ua=1> [Accessed 18th January 2020]
- (25) Centers for Disease Control and Prevention. The Path of the Rabies Virus. (2017) Available from: <https://www.cdc.gov/rabies/transmission/body.html> [Accessed on 18th January 2020]
- (26) OIE (2018). Scientific and technical review on Rabies, Volume 37. (2018)
- (27) Freire de Carvalho M et al. Rabies in the Americas: 1998–2014. (2018) Available from: DOI: 10.1371/journal.pntd.0006271
- (28) Panamerican Health Organisation. PAHO Revolving Fund. https://www.paho.org/hq/index.php?option=com_content&view=article&id=1864:paho-revolving-fund&Itemid=4135&lang=pt
- (29) Vigilato MAN et al, Canine rabies elimination: governance principles. (2018) Available from: DOI: 10.20506/rst.37.2.2859

ข้อมูลติดต่อ

ทุกคน องค์กร สมาชิกชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ สัตวแพทย์
และพลเมืองสามารถมีส่วนร่วมได้

โปรดติดต่อองค์กรพิทักษ์สัตว์แห่งโลกเพื่อขอคำแนะนำและวิธีการช่วยให้โลก
ปราศจากโรคพิษสุนัขบ้าภายในปี 2030

World Animal Protection

5th Floor 222m Grays Inn Road, London WC 1X8HB UK

World Animal Protection Thailand

ติดต่อ: www.worldanimalprotection.or.th

+44 (0) 20 7239 0500

// +66 (0) 2056 0000

แฟกซ์: +44 (0) 20 7239 0653

+66 (0) 2056 0101

info@worldanimalprotection.or.th

www.worldanimalprotection.or.th

/WorldAnimalProtectionTH

/WorldAnimalProtectionThailand

/WAPThailand

/animalprotection

Copyright © World Animal Protection

04.20

World Animal Protection is the operating name of World Society for the Protection of Animals. Company Limited by Guarantee in England and Wales,
Registration No. 4029540. Registered Charity 1081849